

Kommunistiska Partiets brytning med maoismen

Innehåll

Introduktion	1
När (r) bröt med maoismen	2
Svar till Anders Carlsson om ”maoismen”	11
En kommentar till Anders Carlssons uppgörelse med maoismen	13

Introduktion

Kommunistiska Partiet (KP), tidigare KPML(r), bildades 1970 som en utsplittring ur det maoistiska KFml (Kommunistiska Förbundet marxist-leninisterna). Till en början hämtade ”r-arna” mycket inspiration från Maos Kina, dvs de var maoister (även om Stalin redan från början hade en mer framträdande roll hos r-arna än hos KFml), men från 1970-talets mitt kunde man förmärka en alltmer kritisk Kina-hållning. Detta kulminerade våren 1979 då veckotidningen *Proletären* publicerade en artikelserie med omfattande kritik av Mao och Kina. Denna uppgörelse med maoismen gavs senare även ut som broschyr under namnet [Marxism eller idealism](#) (finns på marxistarkivet).

Den offentliga kritiken mot maoismen var betingad av flera viktiga internationella händelser, såsom brytningen mellan Albanien och Kina* och inte minst konflikten och kriget mellan Kampuchea/Kina och Vietnam.**

Den första artikeln nedan är skriven av Anders Carlsson, som var KP:s ordförande när han skrev artikeln, som först publicerades i KP:s medlemstidning *Klasskampen* och därefter i *Proletären* 12/2 2013.

Efter Anders Carlssons artikel följer två kritiska artiklar från f d ledande medlemmar i KFml/SKP, dvs den organisation som fortsatte att hålla Maos fana högt även när ”r-arna” övergivit den. Den ena artikeln, som publicerades redan 23/2 2013, är skriven av Stefan Lindgren, som bl a var redaktör för SKP-tidningen *Gnistan*. Den andra, från början av april 2015, är författad av Rickard B. Turesson, vilket är en pseudonym för en annan f d ledande KFml/SKP-medlem. Både Lindgren och Turesson är kritiska mot vissa aspekter av SKP:s politik, men de försvarar också fortfarande väsentliga delar av maoismen och den kinesiska politiken (åtminstone fram till Maos död) – dvs de var och förblir i viss mening maoister.

MF 30 april 2015

* Se dokumentsamlingen [Kinas brytning med Albanien](#)

** Se artikelsamlingarna [De socialistiska kriget](#) och [Proletären om konflikten mellan Kina/Kampuchea och Vietnam](#)

Anders Carlsson

När (r) bröt med maoismen

Skapandet av ett svenskt revolutionärt arbetarparti

Drygt 20 år efter maoismens sorglustiga sorti ur svensk politik lockas en del unga kamrater åter av denna politiska riktning, dels på grund av maoistiska partiers aktiviteter i länder som Nepal och Indien, men också för att en maoistisk grupp (Tjen folket) etablerats i vårt grannland Norge.

Nu utgör brytningen med maoismen, genomförd under 1970-talet, en avgörande del av Kommunistiska Partiets identitet, utan den hade vi med största sannolikhet begravt oss själva, precis som dåvarande maoistiska SKP. För att möta en ny generations behov finns det därför anledning att kort återkomma till partiets uppgörelse med maoismen.

Vad är maoism? Man kan svara att begreppet innefattar de bidrag som Mao Tse-tung lämnat till marxismen, som definitivt är stora vad gäller revolutionens förutsättningar i underutvecklade bondeländer.

Men även om man lägger till ytterligare bidrag blir svaret haltande, då många har lämnat bidrag till marxismen utan att få en speciell politisk riktning uppkallade efter sig. Så finns det inga marxist-leninister som kallar sig själva stalinister (som istället är ett borgerligt och trotskistiskt skällsord).

Begreppet maoism måste därför definieras som summan av den teori och praktik som denna politiska tradition representerar, givetvis i Kina under Mao, men också och inte minst internationellt, då Mao fick trogna efterföljare i de flesta länder, som i Sverige. Politisk teori kan aldrig bedömas isolerat från praktiken och då rakt inte utifrån ståtligheten i dess utrop och storleken på dess insignier, utan bara utifrån teorins tillämpning och resultat i den verklighet den föresatt sig att förändra.

Utifrån svensk horisont är det därför inte minst viktigt att granska maoismens tillämpning i Sverige och i länder av vår typ, då både dess dåtida och nutida företrädare hävdar att bonderevolutionens teori och praktik är allmängiltig och därmed tillämplig också i vår del av världen.

Som alla medlemmar vet ingår vårt parti i den politiska tradition som tog ställning för Kinas Kommunistiska Parti i 1960-talets konflikt inom den världskommunistiska rörelsen. I den begränsade meningen bildades vår föregångare KFML sommaren 1967 som ett maoistiskt parti.

Men KFML var vid bildandet ingen homogen organisation. Förbundet innefattade studenter, som hänfördes av kulturrevolutionen i Kina och som lapade i sig Maos lilla röda som törstiga katter (en del av den formerade något år senare den ultrasekteristiska rebellrörelsen), men där fanns också vietnamaktivister och en äldre generation kommunister, som sedan lång tid reagerat på den revisionistiska utvecklingen i Sovjet och inom dåvarande SKP, som just året 1967 bytte namn till VPK.

Skall man tala om en gemensam plattform inom KFML, så bestod den av den kritik som Kinas Kommunistiska Parti i början av 1960-talet riktade mot Sovjetunionens Kommunistiska Parti och särskilt mot partiets dåvarande generalsekreterare Nikita Chrusjtjov, mest känd för att ha tagit heder och ära av Stalin i ett hemligt tal på SUKP:s tjugonde partikongress 1956. Denna plattform kan inte kallas maoistisk, utan representerade snarare ett försvar av marxismen-leninismen, såsom den utvecklats inom den kommunistiska rörelsen före 1956. Som särskild politisk strömning uppstod maoismen senare.

Spännvidden byggde från början in en motsättning i KFML, som blottades i samband med gruvarbetarstrejken 1969-70 och som ledde till splittring av förbundet hösten 1970. Frågan om Kina var ingen stridsfråga i denna splittring, båda sidorna bekände sig till Maos tänkande, men ändå fanns ett ifrågasättande av maoismens tillämpning i Sverige som en underström i konflikten, framförallt genom att vi som bildade KFML(r) ställde klassfrågan i centrum, i polemik mot våra opponenter klasslösa folklighet, grundad i den maoistiska tesen om monopolkapitalet mot folket.

Redan här bör ett påpekande göras. Att Mao utifrån Kinas förhållanden definierade "folket" som den drivande kraften i revolutionen är inte konstigt. I det förrevolutionära Kina utgjorde arbetarklassen mindre än 1 procent av befolkningen och basen måste därför breddas. Men när bonderevolutionens teori görs till universell, när maoismen sägs gälla också i högt utvecklade länder, som Sverige, förvandlas den genast till revisionism, till en revidering av marxismens klassteori. Detta gäller tydligt teorin om monopolkapitalet mot folket, som på 1970-talet förenade maoism med dåtidens revisionistiska huvudfåra, den så kallade antimonopolistiska strategin.

Ovanstående betyder inte att Mao hade rätt när han efter revolutionen definierade statsmakten i Kina som "folkets demokratiska diktatur" och när han klassmässigt definierade detta statsbärande folk som "arbetarklassen, bönderna, småbourgeoisien i städerna och den nationella bourgeoisien". Särskilt inkludandet av den nationella bourgeoisien i "folkets demokratiska diktatur" gav borgerliga klasskrafter ett kvarvarande ekonomiskt utrymme i det kinesiska samhället, vilket inte begränsades av de verbala attackerna mot "kapitalistfarare" inom partiet.

Denna fråga är dock teoretiskt mer komplicerad än vad de bokstavstrognastagna inbillar sig, så diskussionen kring den får tas för sig. Här skall bara konstateras att maoismens grund i klassarbete utgör dess akilleshäla, något vi skall återkomma till.

Åter till brytningen inom KFML.

Underströmmen var inte uttalad, men ändå tydlig. Så formerades KFML(r) teoretiskt kring Lenins bok ”Vad bör göras?”, vårt första 1 maj-märke föreställde Stalin och tidigt lanserades parollen ”klass mot klass”, som inte bara innebar ett återvändande till Kominterns klass mot klass-period, även om den tilltalade oss i sin uttalade antisocialdemokrati, utan parollen var också en markering mot maoismens klassöverskridande enhetsfronttaktik.

Vårt nystartade förlag Proletärkultur gav ut ett stort antal texter av Marx, Engels, Lenin och Stalin, men bara några enstaka texter av Mao, som en broschyr om inre partikamp, som kom 1974, då vi tampades mot en maoistisk fraktion inom förbundet (de sk KEG-arna). Vi använde alltså Mao för att slå mot maoister, men i övrigt förde Mao en ganska undanskymd tillvaro i KFML(r), trots att vi ännu betraktade oss som maoister. Lenin och inte minst Stalin stod högre i kurs.

Bildandet av KFML(r) innebar heller inget brott med Kina, tvärtom försökte vi r-are utan framgång upprätta kontakter med KKP. Men brytningen gav oss ett mer självständigt hållningssätt, som satte konkret analys av konkreta förhållanden före tolkningen av de senaste bulletinerna från Peking, såväl nationellt som internationellt. Vi behövde inte försvara den kinesiska politiken i vått och torrt, som maoisterna i det som några år senare blev SKP, utan vi tillät oss tvärtom att öppet kritisera Kina, som i en ledare i *Proletären* redan årsskiftet 1972/73.

Man kan säga att det vi numera kallar självständighetslinjen från början var en växande tendens i KFML(r), de första åren inte dominerande, men ändå uttryckt. Genombrottet kom i mitten av 1970-talet, då de maoistiska teorierna om ”två supermakter” och ”tre världar” ställde de maoistiska partierna, som svenska SKP, på världsreaktionens sida. Där av vår öppna brytning med maoismen.

Vi skall strax återkomma till denna brytnings konkreta innehåll, som är helt avgörande för partiets identitet. Men första några korta ord om Mao Tse-tung och utvecklingen i Kina.

Mao Tse-tung tillhör den kommunistiska traditionens portalfigurer, som teoretiker för och organisatör av den kinesiska revolutionen. Den teoretiska sidan skall inte underskattas. Maos plan för en socialistisk bonderevolution var oortodox för sin tid och den fungerade utomordentligt väl i Kina, vilket revolutionens seger 1949 visar.

Till bonderevolutionens teori skall sägas att Mao hävdade den i öppen konflikt med Kommunistiska Internationalen, Komintern, som ansåg Kina alltför utvecklat för socialism och som därför förordade en strategi för nationellt demokratisk revolution, i allians med de borgerligt nationella krafter som formerats efter kejsardömets fall 1911, framförallt det nationalistiska partiet Kuomintang, som än idag har makten på den kinesiska ön Taiwan.

Denna linje havererade i samband med massakern på arbetare och kommunister i Shanghai 1927, som var ett led i Kuomintangs erövring av makten året därpå, men Komintern vidhöll den ändå långt in på 1930-talet. Inom KKP opponerade inte minst Mao Tse-tung, vilket ledde till en brytning med Komintern-linjen (om än inte med Komintern). Mao och hans anhängare gav sig ut på landsbygden för att i enlighet med folkkrigets taktik upprätta ett första revolutionärt basområde i Maos hemprovins Hunan.

Resten är välkänd historia.

Till folkkrigets taktik skall sägas att den utgick från Kinas förhållanden, med en minimal arbetarklass i ett hav av urfattiga bönder, utsatta för ett grymt feodalt förtryck. Taktiken har senare tillämpats framgångsrikt i Nepal och tillämpas ännu i ett delvis feodalt land som Indien.

De senaste årtiondenas snabba kapitalistiska utveckling i den fattiga världen, som gett ett land som Indien världens näst största arbetarklass, ställer dock krav på en anpassning av folkkrigets taktik till nya förhållanden, med arbetarklassen som revolutionens huvudkraft och med organiseringen av arbetarklassen som revolutionär huvuduppgift.

Som arkitekt för och organisatör av den kinesiska revolutionens seger är Mao Tse-tungs insats ovedersäglig. Hans insats för det socialistiska uppbygget i Kina är mer begränsad. I stort följde Folkrepubliken Kina mallen från Sovjetunionen, med statliga företag, kollektivisering av jordbruket och en centralt dirigerad planekonomi. Som visades i *Proletärens* artiklar om Kina hösten 2011 (nr 46) var modellen relativt framgångsrik.

Under resans gång försökte Mao finna alternativa utvecklingsmodeller, som under kampanjen "Det stora språnget" i slutet av 1950-talet, som var ett försök att initiera en mer decentraliserad utvecklingsmodell, utan den centraliserade planekonomins byråkrati och stora kapitalbehov. Utgångspunkten var intressant, men projektet utgick från idealistiska förhoppningar – en tro på att idéer kan försätta berg – inte från analys av verkliga förhållanden och politik byggd på de verkliga förhållandenas möjligheter, vilket gav katastrofala resultat.

Samma idealism gick igen under den av Mao initierade kulturrevolutionen i slutet på 1960-talet. Utgångspunkten var återigen god. Mao identifierade tilltagande byråkratism och borgerligt tänkande inom KKP och inom den kinesiska statsapparaten, som en dödlig fara för socialismen, och manade till kamp mot dessa tendenser, som före honom både Lenin och Stalin. Mao använde inte administrativa metoder, som han anklagade Stalin för att göra, utan förordade istället uppror underifrån. Men upproret gick snabbt överstyr, överlämnat som det var till spontanitet och ungdomliga överdrifter och utan förankring i arbetarklassen och dess organisationer.

Som politisk metod och faktisk företeelse ingår kulturrevolutionens snarare i anarkistisk tradition, än i marxist-leninistisk. Detta innebär inte att den skall avfärdas rätt av. Socialismen behöver upprepade kulturrevolutioner, rentav en permanent kulturrevolution, som ständigt bekämpar det borgerliga samhällets ideologiska rester, något som redan Lenin pläderade för. Men kulturrevolutionen kan inte överlämnas till anarki och spontanitet, som i Kina. Det är metoden som var fel.

Så blev resultatet återigen katastrofalt. När kulturrevolutionen var på väg att kasta in Kina i anarkistiskt kaos återställdes ordningen av militären, vilket gav snabb rehabilitering av de kapitalistfarare som var kulturrevolutionens måltavla, sådana som Deng Xiaoping.

Så stärkte kulturrevolutionens överdrifter de facto de borgerliga tendenserna i parti och stat, vilket redan året efter Maos död ledde till Deng Xiaopings fulla makttillträde och därmed till starten på den snabba kapitalistiska restaurering som pågår i Kina.

Det är omöjligt att säga hur det hade gått för Deng utan kulturrevolutionen. Men det är ett historiskt faktum att kulturrevolutionen misslyckades i föresatsen att stoppa kapitalistfarare som honom.

Idealismen, tron på idéns företräde, och den därur sprungna voluntarismen, tron på att viljan är nog för att förändra verkligheten, är utmärkande drag i Maos tänkande. Det gör hans marxism halv och haltande.

Det är oklart vilken roll Mao Tse-tung själv spelade när Kinas Kommunistiska Parti i slutet på 1960-talet lämnade polemiken inom den världskommunistiska rörelsen för att istället utmåla Sovjetunionen som en socialimperialistisk stat "av Hitler-typ", fientlig till alla världens folk.

För denna artikel spelar dock Maos personliga betydelse marginell roll. Det avgörande är att skiftet sanktionerades av Mao och att de nya idéerna genast omfattades av maoistiska partier och organisationer runt om i världen. Kampen mot socialimperialismen blev snabbt maoismens signum, överordnad inte bara kampen mot USA-imperialismen utan också klasskampen.

Imperialismen uppfattade genast signalen om splittring inom det socialistiska block som hade Sovjetunionen som given ledare och huvudfiende, vilket gav Richard Nixons besök i Kina och möte med Mao 1971, mitt under brinnande Vietnamkrig, och som under de kommande årtiondena också gav en mer välvillig behandling av Kina och Mao i västliga media. Steget till att investera i Kina, när öppningen kom efter Maos död, var sedan inte långt.

Med historiens facit i hand är det märkligt att så många kommunister världen runt initialt accepterade den nya kinesiska politiken. Om Kina Kommunistiska Parti i början på 1960-talet stod upp för marxism-leninismen, i polemik mot Chrusjtjovs moderna revisionism, så finns det inte mycket av marxism eller leninism i det sena 60-talets teoribildning. Här handlar det snarare om att en mellanstatlig konflikt (mellan Kina och Sovjet) kläddes i förment revolutionär skrud med det faktiska resultatet att det var Kina, inte Sovjet, som ställde sig på imperialismens sida.

Skrudens bärande element utgjordes av teorin om ”de tre världarna”. Enligt denna teori bestod den första världen av USA och Sovjetunionen (”de två supermakterna”), den andra av de mindre imperialistiska länderna och den tredje av de av imperialismen undertryckta länderna. Den första världen delade sig dock snabbt i två med Sovjetunionen som nära nog ensam huvudfiende till världens folk.

Teorins politiska tillämpning var att den tredje världen måste ena sig med den andra mot den första (som alltså snart nog bestod av enbart Sovjet). Det gav en global klassarbetspolitik, där förtryckta länder skulle ena sig med sina förtryckare (de mindre imperialistiska länderna och snart nog också med USA) och där klasskampen i enskilda länder underordnades denna ”enhetsfront”.

Denna maoistiska teori och politik gav absurda konsekvenser. Så stödde Kina fascist-diktaturen i Chile – för att Pinochet stod emot Sovjetunionen. Ekona i väst, som svenska SKP, följde med på tåget genom att in i det längsta motsätta kravet på en bojkott av det fascistiska Chile.

Kina stödde den av USA och CIA upprättade och finansierade organisationen FNLA i Angola – för att den stod emot den av Sovjet stödda befrielseströrelsen MPLA; Kina hyllade dåvarande EEC (föregångaren till EU), för att EEC sammanslöt västra Europa mot Sovjet (vilket för övrigt är skälet till att också USA tillhörde EEC:s allra ivrigaste tillskyndare); Kina motsatte sig en utrymning av USA:s marinbas Guantanamo på Kuba – för att Kuba var lierat med Sovjet. Detta för att ta upp bara några exempel ur högen, där det militära angreppet mot Vietnam 1979 bör tilläggas för sig.

Bara fyra år efter segern över USA-imperialismen, som vanns genom oerhörda offer, angreps Vietnam på nytt, denna gång av ett föregivet broderland, en skamlighet utan dess like.

Maoistiska partier runt om i världen överförde också teorin om de tre världarna till den nationella politiken, allt i enlighet med uppfattningen att en föregiven huvudmotsättning (den till socialimperialismen) är överordnad alla andra motsättningar så till den grad att andra motsättningar alls inte är relevanta.

Så försvarade turkiska maoister på 1980-talet Nato-generalernas militärkupp 1980 med argumentet att den stärkte kampen mot socialimperialismen. Att den samtidigt gav arbetarklassen en fascistisk diktatur ansågs underordnat.

Exemplet är faktiskt inte enskilt. Här i Sverige pläderade maoistiska SKP på 1970-talet för militär upprustning inför hotet från Sovjet och SKP-företrädare föreläste om det sovjetiska hotet inför häpnadsväckta militärer. I försvarsvänlighet stod SKP till höger om Moderaterna och i antisovjetism tävlade man med svurna antikommunister som Andres Küng, som SKP samarbetade med.

En del SKP-are gick rentav med i hemvärnet som en mer praktisk förberedelse inför det förestående kriget mot den socialimperialistiska ockupationsmakten.

Så här i efterhand och med facit i hand – den där sovjetiska invasionen kom aldrig och var aldrig ett reellt hot – framstår denna politik som helt befängd i sin världsfrånvärdhet, men det vore fel att avfärda den som ett verk av stollar, då den var fast förankrad i maoistisk teori. SKP:s uppslutning bakom den svenska borgarklassen var en logisk följd av det klassarbete som enhetsfronten mot huvudfienden Sovjet föreskrev – ”inklusive Wallenberg och det svenska monopolkapitalet”, som en av våra egna maoister uttrycket det på Fjärde kongressen 1974 (mer om den senare).

Men man skall inte vara ensidig. Maoistisk teori var inte den enda källan till ”kineseriet”, som vi snart kom att kalla SKP:s politiska linje och förhållningssätt. För när linjen utvecklades fullt ut i mitten och slutet av 1970-talet var ”kineseriet” också en bekväm position för personer ur över- och medelklassen, som sökt sig till vänstern under Vietnamkriget och det himla-stormande 1968, men som tio år senare falnat i den revolutionära glöden och därför sökte en väg tillbaka.

Som mellanstation passade maoismen dessa personer utmärkt, inte minst genom bilden av Sovjetunionen som huvudfiende till allt och alla, en linje identiskt med den svenska borgerlighetens huvudfåra, odlad inte bara genom antikommunismen, utan också genom århundraden av rysskräck. En svensk maoist på 1970-talet sökte inte och hade inte anledning att söka konflikt med borgerligheten, som istället var en allierad i kampen mot huvudfienden. Det passade återvändarna perfekt.

Denna sociala faktor påverkade inte alla SKP-are, men den var definitivt en bidragande orsak till partiets snabba sammanbrott och själva drivkraften bakom att så många maoister återvände till borgerligheten och snabbt etablerade sig i den, inte minst i mediavärlden. De fick genast syndernas förlåtelse. Eftersom deras avsteg från borgerlig politik i det stora hela var ganska marginell.

En typisk företrädare för återvändarna är Peppe Engberg, som när det begav sig var chefredaktör för SKP:s tidning *Gnistan*, men som närmast direkt gick från det jobbet till chefsjobb i mediahuset Stenbeck. När Engberg för några år sedan intervjuades om sina ungdomsför-syndelser gjorde han ingen större affär av vare sig dem eller om sin politiska resa. ”Sovjet finns inte mer, vi har ju vunnit”, var den lakoniska kommentaren till hans förflyttning.

Engbergs lakoniska kommentar är kanske en efterhandskonstruktion, men även som sådan pekar uttalandet på samspelet mellan maoistisk teori och social faktor. Flertalet maoistiska partier i Västeuropa havererade i slutet på 1970-talet, som SKP. De var avslöjade som fullständigt världsfrånvärdade och deras teori som humbug.

Världsfrånvärdheten tog sig också bisarra interna uttryck, som påskyndade sammanbrottet. Så gick flertalet maoistiska partier, bland dem SKP, i mitten av 1970-talet i frivillig halvlegalitet, som en förberedelse inför kriget mot socialimperialismen, vilket

isolerade partiet från det folk man ville företräda och som gjorde det inre partilivet outhärdligt för människor med normal verklighetsuppfattning.

I efterhand anger SKP-företrädare den sk säkerhetspolitiken som huvudförklaringen till SKP:s närstan omedelbara hädanfärd, men märkligt nog tillämpas en variant av denna politik också av dagens maoister, som av Tjen Folket i Norge.

Några maoistiska partier överlevde genom att omforma sig till socialdemokratiska partier, som nuvarande Socialistiska Partiet i Holland, ett steg som inte var alltför långt, då klassarbetet förenar. Andra maoistiska överlevare har funnit stugvärme i vänstersocialdemokratiska valfronter, som KOE i Grekland, som ingår i Syriza.

I Asien finns dock fortfarande starka maoistiska partier. Men där är också bonderevolutionens teori och praktik fortfarande relevant, vilket gör dessa partier livskraftiga.

Hur skall man då värdera Mao Tse-tung? Hans insatser som teoretiker för och organisatör av den kinesiska revolutionen är som sagt obestridliga och de ger honom en plats som en av de stora marxisterna. Mao hade förmåga att tillämpa och utveckla den marxist-leninistiska teorin i den konkreta kinesiska verkligheten, åtminstone före revolutionen 1949. Dessa insatser kan inte tas ifrån honom, oavsett hans senare idealistiska avvikelser, lika lite som man kan förneka Plechanovs och Kautskys insatser, så länge de var marxister.

Maos apostlar hävdar att han också gjorde stora insatser på filosofins område, men till det finns anledning att vara skeptisk. Visst kan Maos analys av olika typer av motsättningar vara användbar, mer för sin enkelhet än för att den utgör ett nytillskott till marxismen, men det typiska för Mao var hans idealism, inte hans dialektiska materialism.

Mer användbar är då det Mao kallade masslinjen, som inte skall förväxlas med någon allmän folklighet, vilket ibland görs. Mao hävdade att det finns en sund kärna i arbetarklassens (folkets) tänkande, också i tider som präglas av reaktion och politisk efterblivenhet.

För kommunisterna gäller det att blottlägga denna sunda kärna för att sedan målmedvetet arbeta för att utveckla den till politik och politisk medvetenhet, till klasskamp – genom massarbete, genom att återvända till klassen med en formulerad version av tankar och krav som de flesta arbetare inte själva klart formulerar.

Man kan vända på resonemanget, om man vill: Kommunistisk politik får aldrig sänka sig till massans nivå, då reduceras den till populism och kommunisterna till eftertrupp. Men den får heller aldrig fjärma sig från massan och den sunda kärnan i massans tänkande, då reduceras den kommunistiska politiken till fras och kommunisterna till sekterister.

Det är i samspelet med arbetarklassen, genom att förhålla sig till arbetarklassen och arbetarklassens medvetande, om än så grumligt, som kommunistisk politik finner sin jordmån.

I detta på en gång icke-sekteristiska och avantgardistiska hållningssätt har vi en hel del att lära av Mao.

Värderingen av honom kan dock inte bortse från avvikelserna och felen. I grova drag delar jag därför undertecknad den uppfattning som Fidel Castro gav till känna, när han 1977 intervjuades av det amerikanska TV-bolaget ABC. ”Anser ni att Mao Tse-tung var en stor revolutionär”, frågade ABC. Castro svarade:

”Jo, det gör jag. För att vara ärlig tror jag att han var en stor revolutionär ledare, jag anser att han gjorde en stor revolution, och i vissa stunder av sitt liv var hans tankar lysande. Han kom till makten, personkulten utvecklades, han gjordes till gud, och till slut gjorde han så mycket dumheter att dessa utgör en verklig skamfläck i hans liv. I Kina gjordes en verklig och djupgående

revolution. Det kinesiska folket är ett enastående, hjältemodigt, uppoftande och arbetsamt folk, med utomordentliga egenskaper. Men jag tror att Mao Tse-tung slog sönder med fötterna vad han under lång tid skapat med huvudet.”

Ungefär så. En stor revolutionär med stora brister; en skapande marxist med idealistisk slagsida.

Åter till oss själva. Det fanns som sagt ett moment till brott med maoismen redan i splittringen 1970, men den öppna och medvetna brytningsprocessen inleddes några år senare, med den portugisiska revolutionen 1974 och Kinas politik i förhållande till den och till befrielsekampen i de snart fd portugisiska kolonierna som ett slags startskott.

Brytningen utgjorde ingen tebjudning, för att tala med Mao. Framförallt det dåvarande förbundets intellektuella var ovilliga att göra upp med kineseriet och gjorde hårdnackat motstånd. Det gav splittring i förbundet, som på fjärde kongressen i december 1974, där närmare en tredjedel av delegaterna stödde en prokinesisk, maoistisk linje. Kort efter kongressen bröt sig denna grupp ur förbundet för att bilda Kommunistiska Enhetsgruppen, KEG, som genast sökte samarbete med och snabbt blev uppslukat av maoist-SKP. Med KEG gick en stor del av ungdomsförbundet SKU(ml) och nästan hela studentförbundet SKS(ml), så det var en smärtsam brytning rent kvantitativt. Men samtidigt absolut nödvändig för en organisation med ambition att etablera sig som politisk kraft i svensk arbetarklass.

En liten anekdot i sammanhanget. Inför Fjärde kongressen skrev en av KEG-fraktionens ledande figurer ilska brev till Proletärens redaktion, som anklagades för ekonomism, detta för att tidningen fokuserade vid svenska arbetarfrågor istället för att publicera de senaste bulletinerna från Peking. Hon hette Katarina Engberg och hade kommit till oss från VPK bara några år tidigare. Efter kongressen lämnade Engberg inte bara partiet (förbundet) utan också offentligheten – för att ett antal år senare plötsligt dyka upp som säkerhetspolitisk expert på Försvarsstaben! Den sociala faktorn verkade också bland våra maoister.

Vårt avståndstagande från maoismens svenska tillämpning (SKP) sammanfattades 1975 i boken ”Borgerlig eller proletär politik”, skriven av Frank Baude och Lasse Carlsson. Hela det maoistiska teorikomplexet kritiserades sedan i en artikelserie i Proletären våren 1979, samma år utgiven som broschyr med titeln ”Marxism eller idealism”. Processen avslutades sedan på sjätte kongressen 1980, då Mao Tse-tung ströks ur vårt dåvarande partiprogram.

Det var alltså en lång och mycket grundlig process, helt avgörande för partiets nuvarande karaktär. Vårt parti har alltid kallat sig marxist-leninistiskt, men som Stalin så riktigt påpekar i det citat som publicerades i förra numret av *Klasskampen*, så finns det två slags marxister: de som betraktar marxismen som en samling livlösa formler och de som försöker använda den som verktyg för att förstå och förändra verkligheten.

Redan genom formerandet av KFML(r) sällade vi oss till den senare kategorin vad gäller svensk arbetarpolitik. Parollen ”Leve de vilda strejkerna!” var inte teoretiskt ortodox, särskilt inte med tillägget ”Ställ facket åt sidan”, vilket vi fick mycket skäll för från diverse talmudister, men den svarade mot den svenska klasskampens dåvarande verklighet och var därför riktig i sin tid.

Ett tidigare steg i partiets utveckling var uppgörelsen med sekterismen efter valet 1973, som delvis sammanföll med kampen mot den maoistiska strömning som blev KEG, och som avskiljde en grupp som förnekade all form av dagspolitik till förmån för revolutionära fraser.

Men det var först genom brytningen med maoismen som vi tog steget fullt ut. Genom den klev vi fram som ett självständigt kommunistiskt parti, med egna analyser av såväl svensk som internationell politik och utan de inskränkande lojaliteter som var så typisk

för de partier som på 1970-talet kallade sig kommunistiska. Visst blev det fel ibland, konstigt vore det annars, men aldrig så fel som för dem som fälldes upp paraplyet i Stockholm när det regnade i Moskva, Peking eller Tirana.

Genom dessa tre kamper – kampen mot revisionismen, kampen mot sekterismen och kampen mot maoismen – formades partiet till vad det idag är, till ett självständigt revolutionärt kommunistiskt arbetarparti.

Avslutningsvis skall några ord sägas om partiets internationella relationer såsom de utvecklats genom åren.

1970 betraktade vi Kinas Kommunistiska Parti som den ledande kraften inom vår del av den kommunistiska rörelsen, tillsammans med Albanska Arbetets parti. Men vi upprätthöll aldrig några kontakter med dem, då de föredrog förbindelser med det som blev SKP.

Kontaktlösheten var alltså inte självvald från vår sida. Men genom kritiken av framförallt den kinesiska utrikespolitiken tappade vi ganska snart intresse för förbindelser med dessa partier, såsom vi dessförinnan inte haft intresse av förbindelser med partier inom den revisionistiska Moskva-traditionen.

Under 1970-talet och genom hela 1980-talet utvecklade vi istället förbindelser med befrielseströrelser och revolutionära organisationer i tredje världen, som med PFLP i Palestina (som är vår äldsta systerorganisation), med organisationer som ANC, Swapo, Frelimo och Zanu i södra Afrika, med Polisario i Västsahara och med fronter och partier i Latinamerika.

Genom hela vår historia har vi haft vänskapliga förbindelser med Vietnams Kommunistiska Parti, relaterade till våra insatser i solidaritetsarbetet under kriget, men i övrigt var parti-förbindelserna få före 1990. Initialt hade vi kontakt med små grupper i Danmark och Norge och under några år hade vi förbindelser med en fraktion inom Chiles socialistparti (Allendes parti) och med en utbrytning ur danska DKP (Fælles Kurs), men så mycket mer var det inte. Våra internationella förbindelser var antiimperialistiska, inte riktade mot kommunistiska partier.

Genom realsocialismens sammanbrott åren kring 1990 förändrades situationen i grunden. Med upplösningen av SUKP:s och Albanska Arbetets parti och med KKP som företrädare för en kapitalistisk politik i Kina förlorade de tidigare traditionerna sina centra. Det gav att till namnet kommunistiska partier upplöstes eller ombildade sig till socialdemokratiska partier, men i de flesta länder formerades mindre organisationer som envetet framhärjade som kommunistiska.

I denna situation ansåg vår dåvarande centralkommitté att den tidigare linjen inte längre var relevant, utan att vi istället skulle sträva efter att upprätta vänskapliga förbindelser med partier som fortsatt kallade sig kommunistiska, oavsett ur vilken tidigare tradition de kom, vilket rapporterades till och godkändes av tionde kongressen 1993. Utgångspunkten var då att dessa förbindelser inte behövde byggas på fullständig åsiktsgemenskap, utan på diskussioner om kommunisters uppgifter i en ny tid.

I enlighet med denna linje undertecknade partiet Pyongyangdeklaration, som primärt samlade partier ur den tidigare Moskva-traditionen, vi deltar sedan 1993 i det årliga Internationella Kommunistiska Seminariet i Bryssel, arrangerat av Belgiska Arbetarpartiet, som initialt samlade framförallt partier ur den maoistiska traditionen (efterhand har seminariet breddats), och vi tog själva initiativ till ett skandinaviskt samarbete med AKP från Norge (ur maoistisk tradition) och DKPml i Danmark (ur albankommunistisk tradition).

Vår utgångspunkt i detta arbete har varit att framförallt söka kontakt med partier som spelar roll i sina länders klasskamp, med arbetarpartier, då vilken liten grupp som helst kan skriva teoretiskt oklanderliga deklARATIONER. Vi har satt klasskampen i centrum.

Resultatet är att vi idag har ett relativt brett internationellt kontaktnät. Inkluderande partier ur alla de tidigare traditionerna. Vi har förbindelser med Filippinernas Kommunistiska Parti och med Belgiska Arbetarpartiet, ur den tidigare maoistiska traditionen, och med Nepals Kommunistiska Parti (maoisterna), som dock har splittrats (vi få se hur det blir med dessa förbindelser); med Kommunistiska Partiet i Brasilien och Kommunistiskt Parti i Danmark, ur den tidigare albanskommunistiska traditionen; och med Kubas Kommunistiska Parti och i sin linda med Greklands Kommunistiska Parti, ur den tidigare revisionistiska traditionen, detta bara för att nämna några av dem vi numera diskuterar med.

Vi har också förbindelser med Koreanska Arbetarpartiet, som stödde KKP i 1960-talets stora polemik inom den världskommunistiska rörelsen, men som intog en oberoende ställning när denna diskussion utvecklades till mellanstatlig konflikt.

Vårt internationella kontaktnät har alltså breddats, inte minst genom förbindelser med kommunistiska partier (oavsett tidigare tradition), men grunden för vårt internationella arbete – självständighetslinjen – har inte ändrats, bara anpassats till nya förhållanden. Breddningen har stärkt vårt internationella arbete, ty utan den hade Proletären inte kunna göra reportage från folkkrigets Nepal (som möjliggjordes genom kontakter i APK i Norge), vi hade inte haft öppna kanaler till de strejkande stålarbetarna i Grekland (som upprätthölls via KKE) och vi hade inte haft kontakt med kommunistiska partier i Syrien (som vi knutit på det internationella seminariet i Bryssel).

Vi har som sagt ännu förbindelse med några maoistiska partier – för att de är betydelsefulla i sina länders klasskamp. Som revolutionärer stödjer vi de krafter som organiserar de fattiga till uppror. Men vi har inga förbindelser med maoismens restprodukter i Europa, som trots alla stolta deklARATIONER utgör en salig blandning av sekterism och opportunism. Tidigare nämnda Tjen folket i Norge stödjer till exempel det av imperialismen initierade upproret i Syrien, omskrivet som "revolution", och avvisar utan vidare spisning det kämpande Kuba som "revisionistiskt".

Sekterister utan förankring klasskampen hamnar som regel i galen tunna.

Stefan Lindgren

Svar till Anders Carlsson om "maoismen"

Från webbplatsen *Gnistan* (februari 2013)

[Förf. Stefan Lindgren var redaktör för maoistiska KFml/SKP:s veckotidning *Gnistan*]

Kommunistiska partiet – f d KPML(r) – tar avstånd från maoismen läser jag i en artikel av partiordföranden Anders Carlsson 9 februari.

Argumenten för det ställningstagandet tycks mig grumliga.

Med "maoismen" måste man ju rimligen mena den form och utveckling av den marxist-leninistiska traditionen som förespråkades och praktiserades av Mao Zedong. Då måste ställningstagandet grundas på en konkret analys av Maos skrifter och praktik.

I Anders Carlssons inlägg hittar vi nästan ingenting av detta. Det säger sig självt att Mao Zedong inte kan göras ansvarig för de kapitalistfarare och mångmiljardärer som idag tagit rodret i Kinas kommunistiska parti; Maos teori gick ju i mycket ut just på att varna för och förebygga risken för ett sådant maktövertagande. Inte heller kan Mao Zedongtänkandet lastas för vad olika smågrupper som kallar sig maoistiska har haft för sig.

Anders Carlsson skriver att ”maoismen” främst är en teori för bonderevolution och att dess svenska anhängare skulle ha påstått att ”bonderevolutionens teori och praktik är allmängiltig och därmed tillämplig också i vår del av världen”.

Det är en beskrivning som jag tror få maoister – kvarvarande eller tidigare – känner igen sig i.

Dessutom är det en förminskande beskrivning av Mao Zedongtänkandet, som hade bäring långt utanför det kinesiska bondesamhället. Det var inspirationskälla för en annan utveckling av den internationella socialismen än den som ägt rum i Sovjetunionen. Kulturrevolutionen var ett försök att införa återkommande rörelser som skulle förhindra byråkratisering av stat och parti och att borgerliga element tog makten. I en rad konkreta demokratiska problem ställde kineserna under Maos ledning frågorna på ett annat sätt. T ex gick man emot den sovjetiska uppfattningen om enmansstyre på företagen med olika modeller för kollektivt styre. Allt detta är Anders Carlsson medveten om men vill av något skäl inte erkänna dess betydelse. Hans kritik av ”stora språnget” tycks påverkad av sentida Maofobier. För en materialist är det omöjligt att inte se sambandet mellan Kinas primitiva kapitalackumulation under Mao och det ekonomiska ”under” som kapitalistfararna tar åt sig äran av.

Kinas kritik under Maos ledning av den ”fredliga samexistensen” och hävdandet av de nationella befrielsekrigens avgörande roll i kampen mot imperialismen var också en utveckling som har vidare betydelse än Kinas nationella praktik.

Den enda ansatsen till egentlig politisk kritik av Mao Zedongs tänkande är Carlssons påstående att ”maoismens grund i klassarbete utgör dess akilleshäla”. Samtidigt som han anför denna tes – som vi tidigare har hört till leda av trotskisterna – så säger han att den saken får diskuteras någon annanstans.

En så viktig teoretisk upptäckt borde naturligtvis ha underbyggts. Men det får vi alltså vänta på.

På en punkt kan jag i viss mån förstå Anders Carlssons resonemang. Kinas politik mot det sena Sovjetunionen som folkens huvudfiende framstår naturligtvis i backspegeln som bisarr. Där vill jag först säga något i sak:

- Ingen, inte heller Kina, kände till, eller kunde känna till, den fulla vidden av Sovjetunionens inre kris och förstod att den stod inför sitt sammanbrott. Det är alltså lätt att med facit i hand kritisera dem som varnade för Sovjets roll.
- Det sena Sovjet förde verkligen en äventyrlig politik, främst uttryckt i invasionen av Afghanistan, kubanska truppexpeditioner till Afrika mm. Man behöver bara läsa debatterna i politbyrån mellan den verklighetsfrämmande Gromyko och marskalk Achromejev för att inse att gerontokraterna tappat greppet.
- Maos tes att ”revisionismen är fascism” är inte omedelbart sann, men en berättigad varning och en sannolik prognos. Vare sig i Ryssland eller Kina tror jag att de nya herrarna kommer att tillåta så mycket som ett minimum av demokrati vid första organiserade folkresning. De väldiga redskap som den socialistiska staten skapat sätts in för kapitalistiska syften, då blir det fascism.

Skp insåg om inte annat instinktivt att det faktiskt fanns skillnader mellan Kinas intressen som stat och den politik som måste föras i vårt land. Såvitt jag vet var SKP exempelvis alltid mot EEC/EU – i allra högsta grad. Men det fanns andra exempel på felbedömningar av världsläget, påverkade av Kinas politik – jag minns med en viss skam att jag vid ett tillfälle argumenterade för att USA:s Pershingrobotar på västtysk mark var en motvikt mot Sovjets imperialism. Jag minns också att vi var tämligen likgiltiga för Palmekommissionens konkreta förslag om en kärnvapenfri korridor genom Centraleuropa, ett förslag som verkligen hade kunnat bli ett hinder för Nato:s expansion.

Men ärligt talat – vad hade Mao Zedong att göra med våra misstag begångna i ungdomlig enögdhet?

Eftersom jag på sistone fått frågan av r-are vill jag passa på att säga att jag fortfarande anser att det var berättigat att stödja mujahedin mot Sovjetunionen i Afghanistan. Det afghanska folkets breda massor ville verkligen inte ha Sovjets militär där (som Achromejev insåg och så envist argumenterade i politbyrån).

Till KP:s medlemmar vill jag säga: kasta inte ut barnet med badvattnet! Och som Marx sa: Varje steg av verklig rörelse är viktigare än ett dussin program. Vilket är det verkliga steg av en verklig rörelse som KP vill börja med denna opåkallade ideologiska utrensning? Jag är idel öra.

Stefan Lindgren

Rickard B. Turesson

En kommentar till Anders Carlssons uppgörelse med maoismen

Den 12/2 2013 publicerade *Proletären* en artikel "När (r) bröt med maoismen" [se ovan] av Anders Carlsson den dåvarande ordföranden i Kommunistiska Partiet, en artikel som utger sig för att analysera KP:s uppgörelse med maoismen i Sverige.

Kommunistiska Partiet är den största organisationen idag i Sverige som kallar sig kommunistisk. Skälet till att Anders Carlsson skrev denna artikel var att det fanns ett växande intresse, särskilt bland yngre medlemmar, i Kommunistiska Partiet/Revolutionär Kommunistisk Ungdom (RKU), för maoismen. Kinas Kommunistiska Parti och Mao Zedongs uppgörelse med den sovjetiska revisionismen på 1960-talet, liksom de indokinesiska folkens kamp mot USA-imperialismen, hade en enorm betydelse för att revitalisera den internationella marxist-leninistiska rörelsen. Ända fram till splittringen mellan KKP och Arbetets Parti i Albanien (AAP) 1977 och Deng Xiaopings maktövertagande i KKP utgjorde rörelsen en revolutionär kraft i hela världen. Idag söker sig många revolutionärer, särskilt ungdomar, sig tillbaka till maoismen som inspirationskälla. I Norge finns exempelvis en livskraftig organisation, Tjen folket, som programmatiskt har återknutit till maoismen.*

Inget nytt under solen

Det är inget märkligt – och heller inget nytt – att Kommunistiska Partiet (f.d. KFML(r)/KPML(r) påstår sig ha gjort upp med maoismen. Det har redan de pro-sovjetiska revisionistpartierna och Fjärde Internationalen gjort före dem.

* Och Stalin och stalinismen – det bör påpekas – *Red*

Jag hade förväntat mig att Anders Carlsson skulle ha radat upp den ena framgången efter den andra men i stället visar hans artikel att Kommunistiska Partiet inte har lämnat några som helst avtryck i den svenska klasskampen och att partiet är tillbaka på ruta ett.

När KFML(r) bröt med KFML, skedde det bl.a. med utgångspunkt från olika syn på gruv-arbetarstrejken 1969-70 och vilken politik som skulle tillämpas gentemot arbetarklassen. Anders Carlsson skriver:

”Spännvidden byggde från början in en motsättning i KFML, som blottades i samband med gruvarbetarstrejken 1969-70 och som ledde till splittring av förbundet hösten 1970.

Redan genom formerandet av KFML(r) sällade vi oss till den senare kategorin vad gäller svensk arbetarpolitik. Parollen ”Leve de vilda strejkerna!” var inte teoretiskt ortodox, särskilt inte med tillägget ”Ställ facket åt sidan”, vilket vi fick mycket skäll för från diverse talmudister, men den svarade mot den svenska klasskampens dåvarande verklighet och var därför riktig i sin tid.”

Men KFML(r) anarkosyndikalistiska plakatpolitik, som formulerades i parollen ”Leve de vilda strejkerna! Ställ facket åt sidan!”, blev ett fullständigt misslyckande. KFML(r) ledde inte en enda vild strejk till seger; redan tidigt blev Arendalsstrejken och SAAB-strejken kompletta fiaskon – se vidare ”KFML(r) och facket”.¹ En strejk som från början inte ens omfattar majoriteten av de berörda arbetarna är dömd att misslyckas: Arendalsstrejken kom t.ex. att omfatta enbart cirka 350 man av varvets knappt 2500 arbetare. Inte heller på SAAB fanns det en majoritet för strejk bland arbetarna. KFML(r) yrade också om en ”hemlig allsvensk strejkkommitté”, som fullständigt strider mot masslinjen.

KFML/SKP formulerade däremot linjen ”Gör facket till en kamporganisation! Enhet på klasskampens grund!”, som revitaliserade det fackligt-oppositionella arbetet, och deltog i många vilda strejker, bl.a. i den stora skogsarbetarstrejken 1975, där 13000 – 15000 strejkande deltog. SKP-medlemmar ingick t.o.m. i skogsarbetarnas strejkkommitté.

Om nu ”Leve de vilda strejkerna! Ställ facket åt sidan!” var riktig på 70-talet, varför övergavs den i så fall? Idag arbetar nämligen Kommunistiska Partiets medlemmar inomfackligt; på SKF i Göteborg har Kommunistiska Partiet t.o.m. en fackklubb. Kommunistiska Partiet är alltså tillbaka på ruta ett.

Olika linjer i solidaritetsarbetet

En annan viktig skiljelinje mellan KFML(r) och KFML/SKP var synen solidaritetsarbetet med Vietnams folk fram till 1975 och överhuvudtaget synen på enhetsfronttaktiken. Anders Carlsson är ytterst kortfattad på denna punkt:

”Genom hela vår historia har vi haft vänskapliga förbindelser med Vietnams Kommunistiska Parti, relaterade till våra insatser i solidaritetsarbetet under kriget, men i övrigt var partiförbindelserna få före 1990.”

Fram till 1990 var Vietnams Kommunistiska Parti ett broderparti till Vänsterpartiet Kommunisterna i Sverige; det är möjligt att VPK successivt avvecklade sina partiförbindelser med kommunistpartierna i Vietnam, Nordkorea och Kuba efter Sovjetunionens kollaps 1990. KFML/SKP hade bara indirekta förbindelser med Vietnams Kommunistiska Parti via DFFG.

Wikipedia² fångar dock KFML(r):s insatser i solidaritetsarbetet för det vietnamesiska folket i ett nötskal:

”Fram till slutet av Vietnamkriget 1975 bedrev partiet en insamling under parollen ’En luftvärnskanon åt Nordvietnam!’”

¹ ”Kfml(r) och facket”. SKP-broschyr om KFMLr:s (nuvarande KP) fackliga politik. Skriven av P-Å Lindblom.

² http://sv.wikipedia.org/wiki/Kommunistiska_Partiet

Samtidigt som DFFG utvecklades till Västeuropas relativt starkaste solidaritetsrörelse med de indokinesiska folken, som tvingade den socialdemokratiska regeringen under Palme att frondera mot USA, drev alltså KFML(r) en teatralisk penninginsamling. Om de insamlade medlen överhuvudtaget räckte till en luftvärnskanon, är inte känt. KFML(r) stod alltså helt vid sidan om det breda solidaritetsarbetet med det vietnamesiska folket, när det var som mest viktigt och avgörande. KFML(r):s syn på enhetsfronttaktiken var betydligt rabiatare än trotskisternas; KFML(r) kunde av princip inte samarbeta med någon annan organisation. KFML(r) var alltid tvunget att visa upp partiet och dess medlemmar.

Idag tycks Kommunistiska Partiet ha gjort en helomvändning även i synen på enhetsfronten. Mig veterligt stödjer – och samarbetar – Kommunistiska Partiet med *Folkrörelsen Nej mot EU*, som är en enhetsfront à la DFFG och som är den enda organisation som fortfarande förordar ett svenskt utträde ur EU.

Inställningen till den sovjetiska socialimperialismen

Efter nederlaget i Indokina 1975 var det tydligt att USA-imperialismen var en supermakt på nedgång, på strategisk defensiv. USA:s relativa ekonomiska, politiska och militära styrka hade minskat successivt efter andra världskriget – den synliga vändpunkten var just nederlaget i Indokina. USA retirerade även från viktiga stödjepunkter som t.ex. Iran. Sovjet hade i slutet av 1970-talet uppnått paritet med USA eller t.o.m. överträffat USA i fråga om vissa vapenslag. Warszawa-pakten var överlägset i fråga om konventionella stridskrafter i Europa. En av de OKEAN-övningar, den 1975, som Sovjet genomförde, var världshistoriens största flottövning och gällde explicit en kniptångsmanöver mot Västeuropa, angrepp mot farlederna från Persiska viken och flottbaserade attacker med taktiska kärnvapen mot Amerikas västkust.

I slutet av 1970-talet hade Sovjet aktivt ingripit utanför sin sedvanliga intressesfär, östblocket. Det gällde Angola, i kriget mellan Etiopien och Somalia, massivt understöd till den etiopiska centralregimen mot den eritreanska befrielseörelsen liksom att Sovjet understödde statskupper i såväl Syd-Jemen som Afghanistan. 1978 invaderade Vietnam, nära allierad med Sovjet, Demokratiska Kampuchea och 1979 invaderade och 1979 ockuperade Sovjet Afghanistan.

Det är tydligt att Sovjet var en uppåtgående supermakt. Men delade KFML(r) någonsin den analysen? Anders Carlsson reducerar den kritik som KKP riktade mot Chrusjtjev-revisionismen till att gälla att han tog ”heder och ära av Stalin i ett hemligt tal på SUKP:s tjugonde partikongress 1956”. Men motsättningarna gällde den kommunistiska rörelsens generallinje, alltifrån vägen till socialismen, hur socialismen skulle byggas upp, fredlig tävlan kontra proletär internationalism till synen på de förtryckta nationerna och befrielseörelserna i de koloniala delarna av tredje världen. Denna kritik sammanfattas i ”Den stora polemiken”.

Chrusjtjevs maktövertagande var ett revisionistiskt maktövertagande, som innebar att ett nytt borgerskap hade kommit till makten. Hans efterföljare, Brezjnev (1964 – 1982), Andropov (1982 – 1984) och Tjernenko (1984 – 1985), fortsatte sedan Chrusjtjevs politik. Jag måste erkänna att jag inte följde KFML(r):s politik särskilt väl under 1980- och 1990-talet, vilket främst berodde på att jag ansåg att KFML(r) saknade revolutionär potential och således var en ointressant organisation. Därför väljer jag att citera Wikipedia, eftersom citatet är avslöjande:

”Till skillnad från det maoistiska SKP och andra antirevisionistiska kommunistiska strömningar var man kritisk mot det afghanska motståndet mot den sovjetiska ockupationen. Man menade att den sovjetiska närvaron kunde motiveras med att de försvarade socialistiska landvinningar mot afghanska rövarband (mujahedin). Partiets ståndpunkt försköts under kriget och man krävde senare Sovjets tillbakadragande från Afghanistan.”

KFML(r) hade alltså full förståelse för Sovjets invasion av Afghanistan 1979. Konsekvensen är naturligtvis att KFML(r) inte såg Sovjet som en supermakt. ”Socialistiska landvinningar” kan bara försvaras av en socialistisk stat, eller syftar KFML(r) på Tarakipartiets politiska åtgärder från 1978 fram till den sovjetiska invasionen?

KFML(r) stödde också Vietnams invasion och ockupation av Demokratiska Kampuchea. I ledaren i *Proletären* nr 3/79 hette det: ”Pol Pot-regimen i Kampuchea har störtats och landets huvudstad Phnom Penh fallit i den kampucheanska befrielsefrontens händer... Vi hälsar med glädje upprättandet av ett folkets revolutionsråd under ledning av befrielsefrontens ordförande Heng Samrin i Phnom Penh.”

När Kina svarade med en straffexpedition, som syftade till att ge Vietnam en läxa, gick KFML(r) i taket och initierade ett upprop för en internationell brigad till Vietnams försvar. Den stora skillnaden var självklart att Vietnam störtade en legitim regering och installerade en marionettregering, medan Kina överhuvudtaget inte hade sådana ambitioner. KFML(r) belönades senare med förbindelser med Vietnams arbetarparti.

Revolutionärer måste tänka själv

Anders Carlsson kritiserar också trevärldar-teorin:

”Skrudens bärande element utgjordes av teorin om ’de tre världarna’.”

Vidare:

”Maoistiska partier runt om i världen överförde också teorin om de tre världarna till den nationella politiken, allt i enlighet med uppfattningen att en föregiven huvudmotsättning (den till socialimperialismen) är överordnad alla andra motsättningar så till den grad att andra motsättningar alls inte är relevanta.”

Teorin om de tre världarna framfördes för första gången offentligt av Deng Xiao-ping i FN:s generalförsamling april 1974. Detta tal var naturligtvis sanktionerat av KKP:s CK och gick tillbaka till ett yttrande av Mao Zedong i ett samtal med ett utländskt statsöverhuvud (Kenneth Kaunda) i februari 1974:

”Enligt min uppfattning utgör USA och Sovjetunionen den första världen. Japan, Europa och Canada, mellangruppen, tillhör den andra världen. Vi tillhör den tredje världen... Den tredje världen har en enorm befolkning. Med undantag för Japan, tillhör Asien den tredje världen. Hela Afrika tillhör tredje världen, och också Latinamerika.” (Pamflett från *Folkets Dagblad* 1977)³

Treindelningen av världen måste i första hand ses i relation till de båda supermakterna och deras kamp om världsherraväldet på 1970 och en bit in på 1980-talet. Det är ett enkelt strategiskt begrepp, som i världsmåttstock angav uppgiften att ena alla som kan enas, försöka vinna över mellankrafterna eller åtminstone neutralisera dem och maximalt isolera huvudfienderna till världens folk, de båda supermakterna. Samma strategiska koncept tillämpade KKP under befrielsekriget mot Japan och kampen mot Kuomintang.

Denna treindelning kan man bara vara emot om man förnekar att det fanns två supermakter vid den aktuella tidpunkten eller att man förnekar att det fanns – och finns – motsättningar mellan mindre och större imperialistmakter, d.v.s. en variant på Kautskys ultraimperialism, som Lenin avfärdade. Såväl Marx/Engels, Lenin och Stalin indelade världen i olika block vid olika tidpunkter.

³ Detta dokument översattes till svenska och gavs ut 1978 av SKP:s Oktoberförlaget: [Ordförande Maos teori om de tre världarna är ett viktigt bidrag till marxismen-leninismen](#). Det talas där om ”ett samtal med ledaren för ett land i tredje världen”, vilken således är Kaunda. Dennes möte med Mao ägde rum 22 februari 1974, vilket rapporterades i engelskspråkiga *Peking Review* den 1 mars 1974, där dock det här citerade uttalande som tillskrivs Mao inte återges – *Red*

Mao Zedong dog som bekant 1976. Eftersom det inte finns någon känd text av honom, där han vidareutvecklar teorin om de tre världarna, kan man inte lasta honom för hur hans efterföljare i KKP, särskilt Deng Xiaoping efter 1978, tolkade och tillämpade teorin om de tre världarna. Inte heller kan man lasta Mao Zedong för att en rad marxist-leninistiska partier runtom slaviskt omsatte trevärldar-teorin till ett helt partiprogram. Det vore som att lasta Karl Marx för all idioti, som har skett efter hans död under återopande av marxismen.

Ett statsbärande kommunistisk parti och ett revolutionärt parti, som ännu inte innehar statsmakten, behöver inte alls föra samma utrikespolitik, eftersom de utgår från helt olika förutsättningar. Om man studerar de felaktiga råd, som Stalin gav Mao Zedong och KKP, speciellt i slutskedet i kampen mot den japanska imperialismen och Kuomintang, så ser man att de var felaktiga på grund av att Stalin i första hand utgick från sovjetiska intressen, och inte från KKP:s och det kinesiska folkets. En liknande situation inträffade i de länder i Västeuropa, som Nazityskland angrep och ockuperade. Skulle de kommunistiska partierna inleda motståndskampen från dag ett eller vänta? Andra världskriget inleddes som ett imperialistiskt omfördelningskrig, men övergick till att bli ett anti-fascistiskt krig i samband med Nazitysklands angrepp mot Sovjetunionen 1941. De kommunistpartier i Västeuropa som dröjde med motståndskampen till 1941 förlorade värdefull tid och förmodligen också i förtroende bland folket. Om denna senfärdighet berodde på centrala beslut från Komintern, d.v.s. påbud att partierna borde respektera Molotov-Ribbentrop-pakten, eller på deras egen följsamhet, känner jag inte till i detalj.

Så sent som oktober 1977 skrev Sveriges Kommunistiska Partis (SKP:s) partistyrelse i ”Svar till ledaren i *Zeri i Popullit* av den 7 juli 1977 betitlad ’Revolutionens teori och praktik’”:

”Det är fullständigt korrekt och fullständigt förenligt att Sveriges kommunistiska parti samtidigt som det riktar huvudslaget mot den egna monopolbourgeoisien, eftersom huvudmotsättningen i Sverige fortfarande utgår från de inhemska klassrelationerna och att den strategiska huvudetappen fortfarande är den socialistiska revolutionen, också i ständigt växande utsträckning bekämpar de båda supermakterna, särskilt Sovjet. Ja, Sveriges kommunistiska parti och arbetarklassen måste t.o.m. söka tvinga den egna imperialistiska bourgeoisien att bekämpa de båda supermakten, mot krigsfaran och för Sveriges nationella oberoende.”

När den nya partihögern tog makten 1978 i SKP:s partistyrelse, övergav den denna syn och började tillämpa trevärldar-teorin som ett helt partiprogram. Det innebar i praktiken att huvudmotsättningen gick mellan Sovjetunionen och Sveriges folk, vilket i sin tur ledde till att SKP (senare Solidaritetspartiet) inställde kampen mot socialdemokratien och självt slutade som ett vänstersocialdemokratiskt parti, som ingen behövde.

Partivänstern, som stod på andra kongressens linje och som redan 1978 var kritisk mot Deng Xiaopings linje, utslöts eller gick ur SKP, och bildade SKPml (senare Sveriges Kommunistiska Arbetarparti) 1980. SKP(m-l)/SKA övertog också de flesta av SKP:s internationella kontakter, utom med AAP och KKP. Ytterligare en viktig omständighet i motsättningarna mellan SKP:s partivänster och SKP:s nya partihöger var olika syn på hur akut krigsfaran var. SKP:s nya partihöger ansåg att krigsfaran var akut och att huvudfrågan var fred i Europa. Som bekant invaderade Sovjet i stället Afghanistan 1979. Partivänstern ansåg visserligen att krigsfaran ständigt ökade, men inte att den var akut. Det hade inte inträffat något som motsvarade Nazitysklands anslutning av Österrike, än mindre något som liknade en ockupation av Tjeckoslovakien.

1985 avskrev SKA krigsfaran, eftersom SKA ansåg att Sovjets problem var oöverstigliga och att allt talade för att Sovjet inte kunde initiera ett tredje världskrig. Sovjet hade stora inhemska problem beroende på att den militära upprustningen hade överansträngt ekonomin, en eftersatt konsumtionsvaruindustri, på grund av att Sovjet hade skaffat sig ett Vietnam på halsen i

Afghanistan och på grund av att det hade börjat jäsa i Östeuropa, speciellt i Polen. Sovjet kollapsade som bekant 1991.

KFML(r) hörde inte hemma i den internationella marxist-leninistiska rörelsen

”Bildandet av KFML(r) innebar heller inget brott med Kina, tvärtom försökte vi r-are utan framgång upprätta kontakter med KKP.”

Den enkla sanningen var att KFML(r) helt enkelt inte platsade i den internationella marxist-leninistiska rörelsen, som leddes av KKP och AAP fr.o.m. slutet av 1960-talet. KFML(r) bedömdes som en ultraproletär, anarkosyndikalistisk organisation med trotskistiska inslag. Den internationella marxist-leninistiska rörelsen fungerade inte som ett Komintern med beslutscentrum. Som bekant gjorde Komintern centralt en del felaktiga analyser, särskilt avseende Kina i samband med befrielsekampen mot den japanska imperialismen och Kuomintang. Alla kontakter sköttes bilateralt. I regel upprätthöll också de marxist-leninistiska partierna bara kontakter med ett parti i varje land. Givetvis åtnjöt de båda statsbärande partierna, KKP och AAP, stor prestige inom denna rörelse. Men varken KKP eller AAP försökte påtvinga de övriga partierna sin linje utan diskussionerna skedde på jämlik basis.

När splittringen blev offentlig mellan KKP och AAP 1977, var naturligtvis de övriga partierna inom rörelsen tvungna att ta ställning. De flesta tog ställning för KKP, en del förhöll sig neutrala och ett antal partier tog ställning för AAP. De partier som tog ställning för KKP splittrades snart; dels i de partier, som svalde trevärlidar-teorin med hull och hår och såg den som ett helt partiprogram, och dels i de partier som såg trevärlidar-teorin i första hand som en utrikespolitisk strategi för Kina, men att varje parti måste göra en konkret analys av konkreta förhållanden för att avgöra vilken huvudmotsättning som gällde för respektive land. De förra gjorde ingen skillnad mellan ett statsbärande partis politik och ett revolutionärt partis, d.v.s. som ännu inte erövat statsmakten. Knappt något av de partier, som såg trevärlidar-teorin som ett fullständigt partiprogram, överlevde liksom heller inte de AAP-trogna partierna.

Grundlös kritik mot Mao Zedongs utveckling av marxismen

Anders Carlsson försöker också kritisera Mao Zedongs teoretiska bidrag till marxismen. Man undrar hur påläst han egentligen är. Han påstår att ”monopolkapitalet mot folket” var en maoistisk tes och att denna teori ”på 70-talet förenade marxism med dåtidens revisionistiska huvudfåra, den s.k. antimonopolistiska strategin”.

Teorin om den anti-monopolistiska demokratin, den s.k. antimonopolistiska strategin, utvecklades av de chrusjtjovitiska partierna på 1960-70-talet. Denna strategi innebar att övergången till kommunismen skulle ske via två (eller flera) steg. Övergångssamhället mellan kapitalismen och kommunismen, d.v.s. socialismen, kompletteras i denna «strategi» med ett extra steg som ersättning för en socialistisk revolution. Arbetarklassen skulle i stället för ett revolutionärt maktövertagande i stället sträva efter att försvaga monopolen genom att delta i borgerliga regeringar. Arbetarklassen skulle överta det borgerliga parlamentet och gradvis ta över positioner i näringslivet och i statsapparaten, kort sagt en fredlig övergång till socialismen. Denna tvåstegsstrategi antogs av de chrusjtjovitiska partierna på en konferens i Moskva 1969. Den som närmast försökte genomföra en fredlig övergång till socialismen var Allenderegeringen i Chile, vilket som bekant slutade med en katastrof 1973.

I ”Den stora polemiken” (som omfattar perioden 1957–1964), särskilt i KKP:s ”Ett förslag rörande den internationella kommunistiska rörelsens allmänna linje”, förekommer överhuvudtaget ingen hänvisning till huvudmotsättningen monopolkapitalet och folket.* I stället är detta

* Se [Förslag rörande den internationella kommunistiska rörelsens allmänna linje](#) – Red

förslag kristallklart vad gäller nödvändigheten att bekämpa de socialdemokratiska partier och idéerna. Det är alltså nonsens att KFML skulle ha importerat denna huvudmotsättning från KKP och Mao Zedong. Det behövdes inte; det fanns redan en variant på hemmaplan, nämligen *folket mot storfinansen*. Monopolkapitalet och folket var bara en omskrivning. De ledande i KFML före 1970, varav flera som Bo Gustafsson, Nils Holmberg och Frank Baude, senare KFML(r):s grundare, kom just från SKP (senare VPK/Vänsterpartiet), tycks inte ha haft några problem med att i ord modifiera SKP:s gamla efterkrigsparoll. När det gäller den praktiska politiken under 1970-talet för den marxist-leninistiska rörelsen spelade denna huvudmotsättning föga roll. KFML/SKP hade nära förbindelser med AKP(m-l) i Norge och KFML/Danmark, som båda företrädde huvudmotsättningen proletariat och borgerskap, men i övrigt i allt väsentligt stod på samma ideologiska-teoretiska grundval. KFML(r) företrädde huvudmotsättningen proletariat och borgerskap, men stod i allt väsentligt på en annan grundval än KFML/SKP, AKP(m-l) och KFML/Danmark. Under uppgörelsen med de höger-opportunistiska tendenserna inför SKP:s andra kongress 1976 drev också ledande företrädare för partivänstern linjen att huvudmotsättningen borde korrigeras till den mellan proletariat och borgerskap. Nils Holmberg tillhörde dem som ändrade uppfattning. Den huvudmotsättningen antogs också av SKP(m-l)/SKA 1980.

Anders Carlsson kritiserar också Mao Zedong för *Det stora språnget framåt* 1958- 1962, som egentligen var en femårsplan. Syftet med femårsplanen var öka och diversifiera produktionen och samtidigt bildades folkkommuner. Han skriver att ”projektet utgick från idealistiska förhoppningar – en tro på att idéer kan försätta berg – inte från analys av verkliga förhållanden och politik på de verkliga förhållandena möjligheter, vilket gav katastrofala resultat.” Anders Carlsson ger alltså Mao Zedong hela skulden för de eventuella misstag som begicks under Det stora språnget. Men han redovisar inga källor alls. De som utdömt *Det stora språnget framåt* är företrädare för Sovjetunionen och Chrusjtjev-regimen, d.v.s. samma stat som drog tillbaka sina ingenjörer (som också tog ritningarna med sig) från Kina just 1960. Diverse amerikanska forskare, som publicerade sig i bl.a. *China Quarterly*, som delvis finansierades av CIA, kom t.o.m. till resultatet att nästan 40 miljoner dog under *Det stora språnget*. Som bekant införde USA ett fullständigt embargo mot Kina 1950, som var i kraft till 1969. Samma forskare som kunde fabricera sådana dödssiffror i det blå, kunde samtidigt visa att den förväntade livslängden i Kina ökade från 35 år 1949 till 65 år i mitten av 70-talet. Detta var högre än i Afrika, Mellanöstern, Sydasien och många länder i Sydamerika. Gini-koefficienten⁴ i Kinas städer låg på 0,25 i snitt, en mycket låg siffra, under perioden 1950 – 1970. I dag ligger den på 0,4, ungefär densamma som i USA. Under Deng Xiaoping publicerades nya siffror som ett led i kampanjen mot det *Det stora språnget framåt* och kulturrevolutionen, som angav 16,5 miljoner som dödssiffra i Det stora språnget. Deng Xiao-ping avskaffade samma folkkommuner, som hade bildats i *Det stora språngets inledningsskede* 1958.

Men som Joseph Ball skriver i den utmärkta artikeln ”Did Mao Really Kill Millions in the Great Leap Forward?”⁵ är det inte möjligt att självständigt kontrollera hur denna statistik har insamlats och bevarats under 20 år innan den publicerades.

Samtliga uppgiftslämnare, den sovjetiska regeringen, amerikanska forskare, ytterst finansierade av CIA, och Deng Xiaopings regim är alltså parter i målet.

⁴ Ginikoefficient är ett ekonomiskt mått på ojämlikheten, till exempel i inkomstfördelning, hos en befolkning. Måttet bygger på Lorenzkurvan och visar hur inkomsterna är fördelade i en viss population. Ginikoefficienten har ett värde mellan noll (0) och hundra procent (1). 0 innebär att alla individer har exakt lika stora tillgångar (dvs total jämlikhet) medan 1 innebär total ojämlikhet.

⁵ *Monthly Review* 21 september 2006: [Did Mao Really Kill Millions in the Great Leap Forward?](#)

Det hör till saken att Kina under sin kända historia, från 108 f. Kr till 1911, hade drabbats av inte mindre än 1828 stora svältkatastrofer. Juli 1959 svämmade Gula floden över, varvid uppskattningsvis två miljoner dog av svält eller drunknade. 1960 drabbades Kina av såväl torka som dåligt väder, vilket berörde 55 procent av den odlade marken i Kina. 60 procent av jordbruksmarken i norra Kina erhöll inget regn. Självklart dog det en massa människor under *Det stora språnget framåt*, men i samband med utvärderingen av KKP efter att *Det stora språnget framåt* hade avbrutits, menade partiet att förlusterna i människoliv till 70 procent berodde på att naturkatastroferna och till 30 procent på partiets misstag, överdrivna produktionsmål, uppblåsta produktionssiffror etcetera, som gjorde att Kina inte i tid inställde spannmålsexporten. Så fort partiet insåg vidden av katastrofen importerades också spannmål från Kanada, Frankrike och Australien. Sedan 1961 har det heller inte ägt rum någon svältkatastrof i Kina. Deng Xiaoping vände upp och ner på värderingen på 1980-talet och påstod förlusterna i människoliv till 70 procent berodde på partiet. Han Dongping, som genomförde intervjuundersökningar (publicerat 2003) bland bönder på den kinesiska landsbygden, konstaterade att bönderna själva ansåg att naturkatastroferna var huvudorsak till den omfattande svälten, inte partiets missgrepp (se vidare ”Did Mao Really Kill Millions in the Great Leap Forward?”). Man måste alltså ta alla påståenden om *Det stora språnget framåt* och dess förlustsiffror med en mycket stor nypa salt.

Anders Carlsson menar också att kulturrevolutionen (1966 – 76, med höjdpunkt under de tre första åren) ingår i en anarkistisk tradition och att kulturrevolutionens resultat vara katastrofalt. Kulturrevolutionen stärkte ”de borgerliga tendenserna i parti och stat, vilket redan året efter Maos död ledde till Deng Xiaopings fulla makttillträde.”

Ett stort problem hittills i de socialistiska övergångssamhällena, främst Sovjetunionen och Kina, har varit att ett nytt borgerskap har tagit makten inifrån partiet och statsapparaten, varvid övergången till kommunismen har avbrutits. Klasskampen har alltså fortsatt under socialismen, men tagit sig nya former. Frågan om hur detta ska kunna förhindras är en mycket viktig fråga. Det vore förmätet att påstå att någon sitter inne med det helt rätta svaret.

I varje samhällsformation bestämmer den ekonomiska basen i sista hand överbyggnaden, men under det socialistiska övergångsstadiet erhåller överbyggnaden en särskild betydelse. Staten styr ekonomin genom planering, produktionsförhållandena förändras fortlöpande och tänkandet måste förändras, eftersom det privata ägandet och vinstmaximeringsprincipen överges. Överbyggnaden kan t.o.m. spela en stor roll under kapitalismen. Enligt Tomas Piketty⁶ skedde en utjämning av inkomstskillnaderna från 1910 till 1950 i de viktigaste kapitalistiska länderna. Varför? Det berodde på de båda världskrigen, då de kapitalistiska staterna tvingades bedriva en statsinterventionistisk politik och en långtgående ekonomisk planering för att effektivisera krigsansträngningarna. I USA uppgick marginalskatten under andra världskriget till 93 procent. Idag är inkomstskillnaderna lika stora som före första världskriget.

Charles Bettelheim beskriver i ”Cultural Revolution and Industrial Organization in China” sid.92 – Monthly Review Press 1974⁷ problemen under den socialistiska övergångsperioden på följande sätt:

”Eftersom omvandlingen av produktionsförhållandena är en funktion av klasskampen, följer det att även om borgerskapet förlorat den politiska makten kan kapitalistiska produktionsförhållandena fortsätta att reproducera sig själva, för de är avhängiga en produktionsprocess som inte genomgår en omedelbar omvandling. Innan ett nytt system av sociala relationer helt kan utvecklas och ett nytt

⁶ Jesper Roine: ”Thomas Pikettys Kapitalet” – Volante (ISBN 978-91-87419-40-9)

⁷ Boken finns i svensk översättning på marxistarkivet: [Kulturrevolution & industriell organisering i Kina](#) – Red

produktionssätt helt har inrättats, passerar den sociala formationen en övergångsperiod. Under denna period måste sociala relationer fullständigt revolutioneras. Det nya och komplexa med socialismen, som innebär en övergång från kapitalism till kommunism, härrör just från denna natur – det är en historiskt aldrig förut skådad övergång från ett klassamhälle till ett klasslöst samhälle. Under den socialistiska övergången dominerar ännu inte de nya produktionsförhållandena; enligt ett uttryckssätt ofta använt i Kina, är de fortfarande ”ofullbordade”. De är kommunistiska produktionsförhållanden på ett embryonalt stadium, och deras utveckling kolliderar med de existerande marknadsrelationerna och de kapitalistiska relationerna.”

De nominella löneskillnaderna i Sovjetunionen, och särskilt i Kina och Albanien, var små, men systemet med naturaförmåner är förrädiskt och blir lätt en jordmån för ett nytt privilegiesystem. Den planekonomi som utvecklades i Sovjetunionen innebar att produktionsmedlen befann sig i kollektiv ägo och att vinstmaximeringen avskaffades som drivkraft. Samtidigt var det en kommandoekonomi, där ordergivning och planering skedde uppifrån och ned. Ett sådant system fungerar så länge flertalet upplever att de har något att vinna på systemet, eller att de inte vågar protestera. Kapitalister och jordägare avskaffades som klasser i Sovjetunionen. Men i stället uppstod det steg för steg en ny klass, en nomenklatura, som fick en oproportionerligt stor del av det sociala överskottet. Varje samhälle, vars ekonomi expanderar, producerar ett socialt överskott. Hur detta ska fördelas, är en maktfråga. Det hela började med att ledande bolsjevikker fick extra tilldelning av matransoner och pälsar under inbördeskriget, och slutade med att detta skikt, som inte ens omfattade alla partimedlemmar, egenmäktigt och i hemlighet tilldelade sig själva privilegier, som ledde till att de kom att leva på en betydligt högre levnadsstandard än de vanliga medborgarna.

Anders Carlsson menar att kulturrevolutionen var felaktig, eftersom den kastade in Kina i anarkistiskt kaos och inte förhindrade Deng Xiaopings maktövertagande 1978. Det senare argumentet är poänglöst; Moskvaprocesserna i 30-talets Sovjetunionen förhindrade heller inte Chrusjtjovs maktövertagande 1956. Eftersom kampen mellan borgerliga och proletära idéer, d.v.s. klasskampen, fortsätter under socialismen, är det omöjligt att vaccinera sig mot borgerliga idéer på förhand. Man kan också vända på steken och påpeka att Deng Xiaopings maktövertagande visade hur rätt Mao Zedong hade haft. Det visar också att den riktiga linjen i KKP hängde på en skör tråd.

När Mao Zedong initierade kulturrevolutionen, en massrörelse, kunde han och den grupp i KKP:s centralkommitté, som stödde honom, inte förutse massrörelsens förlopp och alla vändningar den skulle genomgå. De följde helt enkelt Napoleons maxim: ”On s’engage et puis... on voit” (fritt översatt: ”man kastar sig ut i slaget ... och sedan får man se”). Det avgörande var att Mao Zedong gjorde en korrekt diagnos, nämligen att det under socialismen alltid existerar en fara för en kapitalistisk restauration och att det 1966 fanns en grupp, ett borgerligt högkvarter, inom partiet och statsapparaten, som ville slå in på den kapitalistiska vägen. Självfallet begicks det ”vänster”fel under kulturrevolutionen, men stod Mao Zedong för dessa? Vilka? Det måste man i så fall kunna konkretisera. Man måste komma ihåg att ett sätt att bekämpa kulturrevolutionen faktiskt bestod i att drapera politiken i ”vänster”fraser och begå excesser för att diskreditera den.

En del av Anders Carlssons kritik mot Mao Zedong går inte ens att bemöta, därför att den är fullständigt substanslös. Han skriver exempelvis:

”Maos apostlar hävdar att han också gjorde stora insatser på filosofins område, men till det finns anledning att vara skeptisk. Visst kan Maos analys av olika typer av motsättningar vara användbar, mer för sin enkelhet än för att den utgör ett nytillskott till marxismen, men det typiska för Mao var hans idealism, inte hans dialektiska materialism.”

Här finns inte ett ens av konkret argumentation. Skälet till att Lenin kunde leda bolsjevikpartiet till seger i oktoberrevolutionen och Mao Zedong KKP till seger i befrielsekriget mot

Japan och i inbördeskriget mot Kuomintang var just att de förmådde tillämpa den dialektiska materialismen i praktiken. Den som ta del av en utmärkt sammanfattning av Mao Zedongs bidrag till den marxistiska filosofin rekommenderas läsa Nagalingam Sanmugathasans ”Några tankar om Maos filosofi”⁸ från 1986.

Ett revolutionärt parti måste ha en säkerhetspolitik

Anders Carlsson påstår också att Kommunistiska Partiet är ett revolutionärt parti och hånar samtidigt SKP:s säkerhetspolitik på 1970-talet.

En f.d. medlem i KP/RKU beskriver partiets säkerhetspolitik på följande sätt:

”Ett revolutionärt parti tar vara på sina medlemmar och sympatisörer. Den kommunistiskarörelsen bör värna deras säkerhet. De namnges inte och fläks ut i pressen och organet, så att borgarklassens stat och högerextrema krafter lätt kan söka rätt på dem vid tillfälle eller märka dem för framtida repression. Ansikten utåt och talespersoner behövs, men inte att alla medlemmar och sympatisörer namnges och intervjuas i partipressen. En större del av ledningen och av partiets mänskliga resurser bör inte avslöjas i press eller material. Det finns också en rad effektiva sätt att förhindra eller försvåra reaktionärernas försök till kartläggningen av organisationen. Strukturer för illegalitet bör alltid finnas/utvecklas och man måste vara beredda att inte enbart förlita sig på det öppna arbetet och den borgerliga demokratins skydd. Legalism och naivitet gällande statens klasskaraktär och verkliga uppgift bör bekämpas bland medlemmarna på ett kamratligt och ickeantagonistiskt sätt med hjälp av skolning och praktik.”

Kommunistiska Partiet var – och är – ett vidöppet parti. Den 30 mars 2015 bildade fem medlemmar RKU-Varberg; samtliga finns för säkerhets skull på bild på RKU:s webbplats. Mellan 1980 och 1998 var 1499 till 1346 medlemmar i KFML(r) registrerade av SÄPO, under samma tid registrerades 1359 till 174 medlemmar i SKP/Röd Ungdom och i RMF/KAF/SP/US 387 till 522 medlemmar (den första siffran anger antalet registrerade 1980 och den andra antalet 1998). Under samma tid var aldrig mer än 14 medlemmar i SKP(ml)/SKA registrerade, trots att SÄPO uppskattade att 400 medlemmar i SKP skulle ansluta sig till organisationen. Allt detta kan inhämtas i öppna källor – se vidare denna sektion⁹) Man kan t.o.m. utläsa av dessa öppna källor att SÄPO ansåg att SKP(m-l)/SKA var potentiellt farligare än både SKP och KFML(r).

Ett parti som inte tillämpar någon säkerhetspolitik alls hyser naturligtvis en fullständig tilltro till den borgerliga statsapparaten och priser sin medlemskader till reaktionen i en kris-situation. Det finns också många internationella exempel på hur vänsterrörelser snabbt har krossats av en reaktionär stat. Det gäller till exempel Indonesien, där ett mycket stort men legalistiskt kommunistparti krossades nästan “över en natt” 1964, eller i Iran efter Khomeinis maktövertagande 1979-1980, då stora delar av den iranska vänstern snabbt slogs ut. I Sverige placerade minst 400 kommunister, vänstersocialdemokrater och syndikalister i arbetsläger under andra världskriget och skulle ha kunnat överlämnas till Nazityskland vid en ockupation. Poängen är alltså att den borgerliga staten och dess säkerhetspolis alltid bedriver övervakning av revolutionärer och att en revolutionär rörelse, om den vill undvika att krossas i ett krisläge, måste skydda sig.

Anders Carlsson skriver:

”Så gick flertalet maoistiska partiet, bland dem SKP, i mitten av 1970-talet i frivillig halvlegalitet, som en förberedelse inför kriget mot socialimperialismen, vilket isolerade partiet från det folk man ville företräda och som gjorde det inre partilivet outhärdligt för människor med normal verklighetsuppfattning.”

⁸ Finns med som bilaga till [J V Stalin: Om den dialektiska och den historiska materialismen](#) på marxistarkivet – Red

⁹ *Nya Arbetartidningen*: [Säkerhetspolisen och säkerhetspolitiken](#)

SKP började successivt tillämpa en säkerhetspolitik fr.o.m. 1976, men gick inte alls i frivillig halvlegalitet. Anders Carlsson återoppar ledande företrädare för den nya partihögern, som 1997 intervjuades i *Maoisterna* (Augustsson/Hansén – Ordfronts förlag). Denna byggde på intervjuer med cirka 15 f.d. SKP:are, varvid företrädarna för den nya partihögern menade att "resultatet av säkerhetspolitiken blev det rakt motsatta, att säkerhetspolitiken gav rörelsen irreparabla skador". Men dessa företrädare, som hade låtit sig inspireras av Deng Xiaopings linje och i praktiken börjat tillämpa att huvudmotsättningen gick mellan det svenska folket och den sovjetiska socialimperialismen och att krigsfaran var akut, var huvudansvariga för likvideringen av SKP. Dessutom ställde de säkerhetspolitiken i motsatsställning till en öppen partidebatt, slängde ut ledande företrädare för partivänstern, uteslöt hela avdelningar och ströp den interna partidebatten. Partivänstern hindrades med organisatoriska medel att korrigera politiken.

Säkerhetspolitik står inte i motsättning till massarbete. SKP-Södra Järva (senare stommen i SKP(m-l)/SKA), som var den starkaste avdelningen i Stockholmsdistriktet, kunde överflygla socialdemokraterna i den lokala hyresgästföreningen 1976 – 1977, trots att partiavdelningen samtidigt tillämpade en säkerhetspolitik. En revolutionär organisation tillämpar naturligtvis en differentierad säkerhetspolitik på olika nivåer. Det går också utmärkt att förena en öppen partidebatt med t.ex. täcknamn. Många ledande företrädare för bolsjevikpartiet blev senare kända under sina täcknamn med Lenin i spetsen!

Anekdotiskt vetande och uppbyggelse litteratur

En hel del av det som Anders Carlsson skriver, representerar s.k. anekdotiskt vetande, d.v.s. inga källor anges. Han skriver exempelvis:

"Här i Sverige pläderade maoistiska SKP på 1970-talet för militär upprustning inför hotet från Sovjet och SKP-företrädare föreläste om det sovjetiska hotet inför häpna militärer. I försvarsvänlighet stod SKP till höger om Moderaterna..."

Kan Anders Carlsson ge ett enda konkret belegg för att SKP pläderade för militär upprustning före 1978? SKP:s partivänster kan inte ta något som helst ansvar för politiken fr.o.m. 1979, eftersom den inte hade någon möjlighet alls att påverka den förda politiken. När och var föreläste SKP-företrädare för häpna militärer om det sovjetiska hotet?

Han skriver också:

"En del SKP-are gick rentav med i hemvärnet som en mer praktisk förberedelse inför det förestående kriget mot den socialimperialistiska ockupationsmakten."

SKP bedrev ett omfattande politiskt arbete bland de värnpliktiga soldaterna och dominerade till exempel värnpliktsriksdagen 1975. Skälen till detta var fr.a. två: Dels som en förberedelse inför ett eventuellt världskrig mellan USA och Sovjetunionen. Den som förnekar att krigsfaran ökade hela tiden under 1970-talet, företräder objektivt sett uppfattningen att det rådde fredlig samexistens mellan Brezjnevs Sovjetunionen och USA-imperialismen. Dels är det viktigt att så många som möjligt får tillfälle att genomgå militär träning, inkl. i hemvärnet. Det finns inget historiskt exempel på att arbetarklassen har genomfört en fredlig, socialistisk revolution, inte heller att ett förtryckt folk har befriat sig självt från utländska ockupanter utan vapen i hand. Oktoberrevolutionen hade varit helt omöjlig utan soldater som hade tjänstgjort i den tsarryska armén. Men Anders Carlsson och Kommunistiska Partiet kanske planerar att genomföra en revolution med sina bara händer?

Det långsiktiga målet med soldatarbetet måste sättas i samband med ett folkkrig, där den borgerliga krigsmakten förmodligen kapitulerat eller besegrats. Detta fångas i Säkerhetstjänstkommissionens rapport, "Hotet från vänster" (2003), där det heter det om SKP(m-l)/SKA:

”På en punkt var SKA tydligt där SKP alltid varit otydligt. Hur skulle partiet agera i händelse av att Sverige var indraget i ett befrielsekrig mot en angripare?

Då skulle uppgiften för det kommunistiska partiet och arbetarklassen vara att gå i spetsen för denna kamp, vinna ett avgörande inflytande inom den nationella befrielsefronten för att leda befrielsekriget till fullständig seger, dvs upprättandet av en folkmakt, och därefter genomföra den socialistiska revolutionen.”

Anders Carlsson sysslar också med uppbyggelselitteratur. Han menar också att medlemmar i SKP hade en särskild benägenhet att återvända till det borgerliga lägret:

”En svensk maoist på 1970-talet sökte inte och hade inte anledning att söka konflikt med borgerligheten, som istället var en allierad i kampen mot huvudfienden. Det passade återvändarna perfekt.”

Min uppfattning är att de flesta som lämnade SKP på grund av stridigheterna fr.o.m. 1970-talet fortfarande är socialister av något slag. Om man ser till KFML:s AU 1970, som bestod av Gunnar Bylin, Kurt Lundgren, Bosse Gustafsson, Sköld Peter Matthis, Sigyn Meder och Frank Baude, blev en socialdemokrat, d.v.s. Bo Gustafsson; en folkpartist, d.v.s. Gunnar Bylin; oklara partisympatier, d.v.s. Kurt Lundgren, medan både Sköld Peter Matthis och Sigyn Meder fortfarande är aktiva i solidaritetsarbetet. Frank Baude har som bekant lämnat Kommunistiska Partiet.

Anders Carlsson namnger också två fanflyktingar, Peppe Engberg och Katarina Engberg, från SKP och KEG. Vad Anders Carlsson indirekt försöker leda i bevis, är att medlemmarna i Kommunistiska Partiet är av ”det rätta virket”, sådana som aldrig överger kommunismens idéer. Jag har ingen överblick över vilka som har lämnat Kommunistiska Partiet (KFM(r)/KPML(r)), men jag kan på rak arm namnge två fanflyktingar, exempelvis Ulf Ekman, tidigare pastor i Livets ord, och Klas Eklund, socialdemokrat, numera partilös, Kjell-Olof Feldts högra hand, och med en rad uppdrag inom svensk och internationell finansvärld. Ingen fanflykting från vänstern har väl nått maktens tinnar som han.

Alla s.k. vänsterorganisationer i Sverige har haft sina fanflyktingar. Det har aldrig funnits någon vänsterorganisation i Sverige som har kunnat vaccinera alla sina medlemmar mot den borgerliga sjukan. Därför finns det heller ingen anledning att slå sig för bröstet.

Slutord

Min uppfattning är att Kommunistiska Partiet är ett vänsterrevisionistiskt parti. ”Vänster” i ord, vilket var som mest tydligt under tidigt 70-tal, revisionistiskt i handling. Partiet tar inte revolutionen på allvar, eftersom det fläker ut sig inför SÄPO. När det gäller utrikespolitiken har Kommunistiska Partiet uppvisat vacklan inför såväl den sovjetiska revisionismen och det socialimperialistiska Sovjet och placerat Kina fr.om. slutet av 1960-talet, d.v.s. under Mao Zedongs tid, på imperialismens sida: ”... det var Kina, inte Sovjet, som ställde sig på imperialismens sida.” Senare på ett sommarläger ifrågasatte Ander Carlssons Pål Steigans analys att Kina numera är en uppåtstigande supermakt. De facto har Kina idag uppnått samma BNP som USA, vilket Sovjetunionen aldrig lyckades med. Däremot bedriver inte Kina inte samma intensifierade militära upprustning som Sovjet gjorde fr.o.m. 1970-talet och som bidrog till att destabilisera landet, så att det slutligen kollapsade. Dessutom bedriver Kina en försiktig utrikespolitik och utvidgar i stället sitt ekonomiska och politiska inflytande runtom i världen. Kommunistiska Partiet är oförmöget att se konsekvenserna av Deng Xiaopings maktövertagande och vad som händer idag i Kina.

När det gäller dagspolitiken är Kommunistiska Partiet tillbaka på ruta ett. I praktiken är det inte mycket som skiljer dagens Kommunistiska Partiet från KFML av år 1969, bortsett från

flaxandet i utrikespolitiken. Med facit i hand måste man fråga sig varför KFML(r) egentligen bröt sig ur KFML 1970.

Kommunistiska Partiet kommer aldrig att leda den svenska arbetarklassen till en segerrik socialistisk revolution. Detta står inte i motsättning att det finns medlemmar, som gör goda insatser i dagskampen på sina arbetsplatser eller bidrar till att radikaliserar sina arbetskamrater. Men som parti betraktat fungerar det mest som ett tillhåll för dem som utåt vill visa upp sin radikalitet, sin föregivna kommunism, inklusive för SÄPO. Därav plakatpolitiken och det principiella motståndet mot enhetsfrontarbete under tidigt 70-tal. Förmodligen har också Kommunistiska Partiet sedan dess bildande lagt stor vikt vid den sociala sammanhållningen internt, Proletären FF med mera. Men detta är inget typiskt kommunistiskt; det kan också frireligiösa organisationer göra. Det medför inget existensberättigande.

Rickard B. Turesson

2015-04-05

Bilaga – debatt om artikeln

Det har förts en del debatt om artikeln. Här har tagits med en kommentar + svar som har visst intresse i sammanhanget, eftersom den gäller vad ”r-arna” lyckades resp misslyckades med under sin storhetstid på 1970-talet:

8/4 2015:

Magnus Hedman har kommenterat mitt inlägg i en Facebookgrupp, som heter ”Kommunisterna” <https://www.facebook.com/groups/397426900317457/>. Han skriver¹⁰:

”Nu har jag läst 45 sekunder i dravlet och finner redan dom första lögnerna. Liksom när vi avslöjade dagslåndan i Umeå.

Parollen om dom vilda strejkerna var allt annat än misslyckad. Från slutet av -69 till början av 1990-talet var antalet vilda strejker i Sverige stort och många av dem segrade. Många segrade strejker rapporterades aldrig i media och många arbetsköpare backade redan vid hotet om vilda strejker.

Dom vilda strejkerna var inte partiets förtjänst, utan det var den metod som arbetarklassen valde vid den tidpunkten. Vi kommunister hade att elda på och politisera denna kamp. Det gjorde vi och det lyckades vi med. Med denna politik vann vi gehör och insteg i arbetarklassen.

”Kommak” har dessutom köpt hela den borgerliga lögnen om Arendalsstrejken. En majoritet av arbetarna på Arendal stödde strejken och stod i begrepp att gå ut i strejk. Detta när strejken bröt ut på fredagen. Under helgen satt fackets ombudsmän och ringde runt till varje arbetare på Arendal och, med lock och pock, övertygade dom att inte strejka. Så led strejken nederlag efter helgen.

Som Knutna Nävar sjöng så hetsade reformisterna som galningar om detta. 45 år senare sitter det en internet”maoist” vid sin dator och köper borgarnas och reformisternas lögn. Vem orka engagera sej i såna bluffmakare, charlataner och idioter? Bah!”

Magnus Hedman tycks inte förstå hur avslöjande hans skrivningar är. Han skriver:

”En majoritet av arbetarna på Arendal stödde strejken och stod i begrepp att gå ut i strejk. Detta när strejken bröt ut på fredagen. Under helgen satt fackets ombudsmän och ringde runt till varje arbetare på Arendal och, med lock och pock, övertygade dom att inte strejka. Så led strejken nederlag efter helgen.”

Enigheten bland arbetarna var alltså inte större än att fackets ombudsmän genom en telefonkedja under helgen kunde övertyga arbetarna om att inte strejka. Märkligt att den s.k. strejk-

¹⁰ MH är ledande medlem i RKU, KP:s ungdomsförbund. Det som följer är *hela* MH:s inlägg – *Red*

kommittén inte kunde förutse detta motdrag och heller inte vidtog egna motåtgärder. I själva verket begick strejkkommittén flera misstag. En utförlig analys återfinns i [KFML\(r\) och facket](#), sid. 16–18.¹¹ Misstagen i övrigt var att 1) strejkkommittén tillsammans med 400 strejkande på fredagen lämnade varvet och ställde sig utanför grindarna; 2) de fortsatte att stå kvar på måndag morgon, vilket innebar att de frivilligt uppgav försöken att vinna en majoritet av arbetarna, som befann sig inne på varvet, och; 3) strejkkommittén misslyckades med att organisera ett möte för att diskutera fortsatt strejk.

”Leve de vilda strejkerna! Ställ facket åt sidan!” var uttryck för en facklig generallinje, i kombination med ”en hemlig, allsvensk strejkkommitté”, som byggde på föreställningen om ett kommande, oavbrutet uppsving inom arbetarklassen. Därför trodde också KFML(r) att de kunde driva fram strejker och att det inte var så viktigt att enigheten bland de strejkande arbetarna hade byggts upp steg för steg. I den tidigare nämnda broschyren ges på sid. 23 – 24 två exempel på framgångsrika strejker vid motsvarande tidpunkt. I åtminstone en av dem spelade KFML:are en ledande roll.

Hamnarbetarstrejken i Göteborg 1969 och gruvarbetarstrejken i Malmfälten senare samma år blev startskottet till en radikaliserings av den svenska arbetarklassen, som ledde till en ökad strejkbenägenhet. Strejkvågen kulminerade med den stora skogsarbetarstrejken 1975, i vilken KFML(r) helt saknade inflytande i motsats till SKP. Men vilda strejker har naturligtvis inte på något sätt dött ut. Det är fortfarande en kampmetod som arbetargrupper tillgriper. Det uppsving, som inleddes 1969, omfattade heller aldrig hela den svenska arbetarklassen.

Därför måste kommunisterna arbeta tålmodigt och långsiktigt och använda alla lämpliga kampmetoder, såväl legala som illegala.

”Den säkraste förutsättningen för att uppslutningen bakom en strejk skall vara total är att alla andra kampmöjligheter har uttömts, förhandlingar, maskning, massjukskrivningar och övertidsblockad etcetera. I så fall står det handgripligt och åskådligt klart för var och en att ingen annan väg återstår.

Den som – i likhet med KFML(r) – påstår att strejken är det enda vapnet, med vilket arbetarklassen kan kämpa, sätter formen före innehållet. Arbetarklassen strejkar inte för att det är roligt, för syns skull, utan för att uppnå bestämda resultat. Kan dessa resultat uppnås med andra vapen än strejken, så skall också dessa vapen användas, ty strejken ställer samtidigt mycket stora krav på enhet och sammanhållning.” (*KFML(r) och facket*, sid.14)

Det går inte att upphöja en kampform till den enda, saliggörande kampformen. I så fall hamnar man till slut hos anarkosyndikalisterna, som t.o.m. föreställde sig att generalstrejken var den enda metoden att störta borgerskapet.

Tillägg 19/4 2015:

Om Magnus Hedman igen

Han har inte ens fattat att dessa tre punkter är hämtade från KFML(r):s egen utvärdering. Det enda som är osäkert är siffran 400 – andra källor säger 200 – eftersom det är r:arnas siffror.

“Misstagen i övrigt var att 1) strejkkommittén tillsammans med 400 strejkande på fredagen lämnade varvet och ställde sig utanför grindarna; 2) de fortsatte att stå kvar på måndag morgon, vilket innebar att de frivilligt uppgav försöken att vinna en majoritet av arbetarna,

¹¹ Sidhänvisningarna avser den version som finns på marxistarkivet. – Se även avsnittet ”Arendal” i artikeln [SAP, KFML\(r\) och kampen om fackföreningarna](#) och avsnittet ”Fiaskot på Arendal” i skriften [\(r\)adikalismen – kommunismens barnsjukdom](#) (s. 6-8) – Red

som befann sig inne på varvet, och; 3) strejkkommittén misslyckades med att organisera ett möte för att diskutera fortsatt strejk.”¹²

Dessa punkter visar ju att r:arnas fel var fullständigt elementära.

Lästips

Om r-arna

[KFML\(r\):s första år](#), en dokumentsamling om KFml(r) 1970-72

[KFML\(r\) åren 1972-73: Med sekterismen i högsätet](#). Dokumentsamling,

[Tidskriften Fjärde internationalen om Kfml\(r\)](#), artiklar från åren 73-81.

[Utanför systemet, vänstern i Sverige 1968-78](#) (antologi om vänstergrupperna)

[Kommunistiska Partiets 40-årsjubileum](#) av Jens-Hugo Nyberg

Om Kina och maoismen mer allmänt

[Kina, vänstern, Vietnam & utrikespolitiken](#) av Stig Eriksson/M Fahlgren

[Den svenska vänstern och kulturrevolutionen i Kina](#) av Martin Fahlgren

[En titt bakom kulisserna i Kina – Exemplet Jiang Qing](#) av Martin Fahlgren

[Maoism idag – Exemplet Minqi Li](#) av Martin Fahlgren

[Tidskriften Proletären om Kina](#)

[SKP 1980-84, ett parti i kris](#) (kommenterad dokumentsamling)

[Maoister om ”m-l-rörelsens” undergång](#) (främst om KFml/SKP, men även om maoismens kris mer allmänt)

[Pål Steigan: En folkefiende om ”de socialistiska länderna”](#) (utdrag ur boken – författaren var ledande i det norska maoistpartiet AKP)

[Recensioner av Pål Steigans självbiografi En folkefiende](#)

[Kina under Mao](#) av Eric Hobsbawm

[Om maoismens misslyckande i ”väst”](#) av Perry Anderson

---

¹² KFml(r):s ”Fakta om Arendalsstrejken” som innehåller dessa punkter citeras i [KFML\(r\) och facket](#) (sid 17 i versionen på marxistarkivet)